

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉG PÁRT KOZLÖNYE.

Égész evre	101	—	kr.
Felére	5	"	"
Negyedevre	2	"	50 "
Egy órára	1	"	"

Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **II. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többé-
irások alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Helyeg-díjain
don külön beíratásért 30 kr.

Hangulat és határozat.

Debreczen, márczius 25.

Azt hinné az ember, hogy a kettő szorosán egybefügg; az egyik módosítja a másikat, ha maga is módosul s megmaradt, a másik is, ha az egyik nem változik.

Debreczen sz. kir. város közgyűlése ebben is kivétel, legalább ezt kell hinnünk a tegnapi határozat óta a kvóta emelés gyűlöletes ügyében. — Komlóssy Arthur főjegyző felolvasott egy felirati javaslatot, amelyet az egész közgyűlés riadó éljenzéssel fogadott s ha akadtak is, akik némi kifogásokat emeltek egyes helyei ellen, mikor felállott egy bizottsági tag és azt mondta, hogy fogadjuk el változatlanul, egyhangulag újra kitért a helyeslés és éljenzés.

Ebből az egész világ azt következtethetné, hogy el is fogadták úgy amint volt, s mégsem történt így, hanem visszaadták a főjegyzőnek, hogy a határozathoz képest igazítsa át.

Igazán az ember esze megáll, ha a ezt a komédiát látja. Vagy szükség volt erre a határozatra, vagy nem. Ha szükség volt, akkor lehetetlen megérteni, miként lehetett olyan viharos tetszéssel fogadni a felirati javaslatot, ha pedig nem volt rá szükség, akkor mi nek hozták meg?!

Lássuk ugyanis azt a kérdést, szükség volt-e erre a határozatra? Ugy a határozatot, mint a felirati javaslatot a főjegyző fogalmazta s így abszolúte lehetetlen, hogy a két javaslat ellentétes álláspontot foglaljon el a kvótaemelés

lehetetlenségének megokolása kérdésében, sőt minden tekintetben teljesen azonos nyomokon kell hogy haladjon. S ez így is van. Tessék összehasonlítani a két javaslatot s mindenki belátja, — hogy így van.

A határozat hivatkozik a kvótabitizottság álláspontjára, hivatkozik az Ausztria követeléseire s a követelések módjára, a felirati javaslat pedig ezt a hivatkozást meg is okolja, igazolván egyúttal az állásfoglalásban történt késedelmét is. Hol ebben a különbség az ellentét, mi ebben módosítani való?

Ebben igaz, nincs, ezt elismeri mindenki s — még sem így határozott tegnap a közgyűlés, miért?

Azért, mert a főispán urnak fájt egy kissé a kormány feje, amelyik már megalkudott az osztrákkal s azt mondta, hogy abban a feliratban nem kell másnak lenni, mint hivatkozásnak a társ-
lörvényhatóságok felirataira.

Debreczen sz. kir. város közönsége! Hozzád fordulok, eltűröd te azt, hogy kullogó kolonczos nyomtaposójává tegyen a közgyűlés egy másik törvényhatóságnak s a magad szavát ne engedje felemelni csak azért, mert ez a főispánnak nem tetszik?

Olyan alsórendű már a te tekintélyed, hogy eltűröd azt hogy bemocskolják a te nevedet azzal, hogy benyújtásának az országgyűléshez egy feliratot, amelyben ennyi van:

„Heves és Fejér vármegyék azt mondják, hogy a kvótát nem volna jó felemelni, én nem tudok semmit ma-

gamtól mondani, hát elhiszem nekik s én is kérem az országgyűlést, ne emelje fel!»

Vajjon nem ég ki a szeme híres neves Debreczen város közönségének hogy ilyen feliratot küldenek el az ő nevében?!

S mégis ezt határozták el tegnap és hitelesítették ma, mert a főispán úgy kívánta.

Pirul az arcunk, mikor e sorokat írjuk, hogy ennyire meg tudta magát és ezt a nemes várost a közgyűlés többsége alázni. A szolgálélek gyáva meghuntyászkodása a maga teljes meztelenségében állt előttünk, mikor az alig pár perczel azelőtt éljenző torkok és taposó tenyerek bezárultak a kormány kiküldött basájának érthetetlen és hazafiatlan ellentmondására.

S ma, mikor felolvasták azt a semmitmondó feliratot, amelyet im szégyenére az egész közgyűlésnek, amely letre-
jövételét megengedte, szösz szerint közünk elfogta a szívünket, valami kínos, ki-
mondhatatlan érzés, amely képes arra, hogy összeszorítsa teljesen és megszűntesse dobogását aztán megpróbálunk felnyitni lesütött szemünket, hogy erői merítsünk a közgyűlési tagok elemi erővel kitörendő tiltakozásának és felháborodásának zugó morajából, — s restelkedve hanyatlott le újra, amint megláttuk az üres széksorokat s jobban izgatta fülünket a tiltakozás falrengető lármájánál a gyászos némaság . . .

Vajjon meddig lesz ez így, meddig fog még visszaélni a mai rendszer a hazafiui gondoskodás türelmével?!

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Emlékbeszéd.

— Irta s a debreczeni ev. ref. főiskola 1897. márczius 15-iki emlékünnepevényen elmondta:

Dr. Bartha Béla

jogtanár.

(Folytatás.)

A Habsburg és Habsburg-lotharingenházbeli uralkodók rendszerint nem a nyílt erőszakot használták ellenünk; a legtöbben úgy tettek, mint Octavianus Caesar Augustus, ki a köztársasági intézmények holt formáit meghagyta, hogy azok látszatában mint korlátlan princeps uralkodhassék. Mindössze háromszor alkalmazták 362 esztendő alatt nyílt erőszakot és alkotmány rablást ellenünk: I. Lipót, II. József és a 48—49-iki szabadságharcz legyőzetése után. De ez mindannyiszor veszedelmes, kockázatos kísérletnek bizonyult. Ennélfogva inkább a lassu, de biztos beolvastás politikájára léptek. — Megkoronáztatták magukat, megesküdtek az

alkotmányra, kiadták a kir. hitlevelet, ígérték az ország alkotmányának, önállóságának, területi épségének, vallási és rendi szabadságainak megtartását, nyilván abból az elvből indulva ki, mint IV. Henrik, midőn a katolicizmusra tért át: „Páris még egy misét.” Tettek is ez irányban olyankor engedményeket, midőn a dinasztia, vagy a német, illetve osztrák birodalom megtartása érdekében vér és pénz áldozatra volt szükség, de a kétség és engedménység a veszély elmúltával rögtön megszűnt s a régi politika teljesen elfoglalta helyét. Hiszen nem volt osztrák magyar uralkodó, ki többet köszönhetett volna e szegény, de hü, sokat csalódott, de folyton bíró nemzetnek, mint **Mária Terézia**, kinek a pragmatica sanctióban az 1723. I. és II. törvényezikkek által trónt adott s azt hosszú, véres harcok árán meg is tartotta számára s ezzel a Habsburg uralkodó háznak a szó szoros értelmében megmentője lett. És mégis a magyar nemzetiségnek, önállósági vágyának, nyelvnek alig ártott uralkodó jobban, mint **Mária Terézia** anyáskodó, szigorúan katolikus, eszközeiben az édes kétségig ovas-
tos kormányrendszere, mely úgy hatott a nemzet előkelőbb részeire, különösen arisztok-

ráciájára, mint a mákony az ópium élvezőt, mely hosszú, mély és kellemes álomba ringatja, de a melyből iszonyatos az ébredés. — És tudjuk, hogy **Mária Terézia** még az ország területi épségére vonatkozó esküjét sem tartotta meg, mert az alkotmányellenesen kiszakított temesi bánágot csak nagy idő múltán esatolta vissza az ország területéhez, határvidék elnevezés alatt új területeket hasított ki s bár Lengyelország I. felosztása alkalmával 1773. Galiciát és Lodomériát a magyar szent korona jogán szerezte vissza, azt nem esatolta az ország területéhez s ma is osztrák tartományok. Oly igazságok ezek, melyeket **Mária Terézia** tagadhatatlan nagy érdemei dacára is kénytelenek vagunk elmondani. **II. József** anyja karján ott volt a pozsonyi országgyűlésen, midőn a hü magyarok a királynéért és éreite «vitam et sanguinem» kiáltottak s mégis elérkezettnek látta az időt, hogy halálos csapást mérjen a magyar alkotmányra, nemzetiségre és nyelvre s kitöröljön bennünket az élő nemzetek sorából. **I. Ferencz** trónját is a magyarok hűsége mentette meg Napoleon ellen s valószínűleg egész másként alakul Európa története, ha a magyarok hallgatnak a nagy francia

BELFÖLD.

A kat. autonómiai kongresszus. Vaszary Kolos bíbornok hercegprimás mint értesülünk már kezébe vette a vallás és közoktatásügyi miniszternek átiratát a katolikus autonómiai kongresszus egybehívásának ügyében. A királyi rezolúció alapján Wlassics miniszter megtette ezzel — és pedig tekintettel arra, hogy az általános képviselőválasztások csak nem rég zajlottak le, elég rövid idő alatt — ez első lépést a kat. autonómia szervezésének előkészítésére; a továbbiak természetesen most már a kat. egyház illetékes tényezőinek első sorban a püspöki karnak állának a feladatában. Vaszary hercegprimás a püspökök legközelebbi értekezletét a jövő hónap első felében szándékozik egybehívni. Körülbelül arra az időpontra a midőn az állam költségvetés a főrendiházban tárgyalás alá kerül. A püspöki kar ez értekezletének napirendjén lesz Wlassics miniszter szóban forgó átirata, illetőleg a kar, autonómiai kongresszus előkészítésének ügye is.

A kiegészítő javaslatok. Az ide vonatkozó törvényjavaslatok bemutatásának elhalasztásáról ad hirt a N. Fr. Presse. Eddig ugyanis a két kormány között létrejött megállapodásként hirdették, hogy a munkálatok eredményét a kvótakulakra vonatkozó kompromisszum kivételével, a két törvényhozás elé már e hónap végén, vagy április elején beterjesztik. Mostani hírek szerint azonban a beterjesztés akkorra marad, a midőn a kvóta bizottságok is befejezik munkálataikat. Elkövetkezik tehát a junktim. azaz az összes javaslatoknak egy időpontban való bemutatása és tárgyalása. Nekünk, úgy látszik, hogy ez a mód mindkét kormányra nézve kellemes. Badenire nézve azért, mert az osztrákos tartottak attól, hogyha azok a javaslatok, melyek ránk nézve bizonyos előnyöket is tartalmaznak, meglesznek szavazva mielőtt a kvóta emelése perfectté lett volna, ez utóbbinál megszavazása és fölemelése utólag még kérdésessé lehet. Bánffy báró pedig tartott attól, hogy főleg pártjának mai helyzetében a kiegészítő javaslatok keresztül erőszakolása nehezen fog menni, míg a kvóta $\frac{1}{2}$ -a tudva nincs, ily módon csak eltörlők, de nem könnyítik, az egészen világos, mert rajuk nézve nem sok vigasztalót találunk abban, ha a kvóta kulcsa publikálva lesz és a mostanihoz képest emelkedni fog. Ez a háború kormánypártot nem igen fogja szelvedebb kedvre kángolni.

Dalmácia visszacsatolása. Dalmáciában, mióta megtudták, hogy a spalatói vasut kiépítését nem Magyarország akadályozza, hanem Ausztria, a radikális érzelmeik is kezdenek

barátságosabban gondolkozni a magyarokról és a magyar korona fenhatósága alá való visszacsatolásáról. Már régóta bizonyos irigységgel nézik a dalmatokat Horvátország föllendülését a fájlatják a magok elmaradását. Eddig a Strossmayer-párt igazgatási folytán ellenséges érzés volt Dalmáciában Magyarország iránt, de a horvát kultúra fejlődéséből levonják a következtetést és most már koránt sínes akkora hatása Strossmayerék magyarellenes agitációjának. A minap egy horvát radikális ujság a Crvena Hrvatska is óta dalmatokat hogy ne üljenek föl minden hazug hírek a melyet tendenciózusan terjesztettek a magyarokról. A magyarok nem ellenségei Dalmáciának, hanem az osztrák nemetek akasztják meg haladásában s gátolják most vasutjainak kiépítését is.

Megtámadott választások A képviselőház bírói bizottságai által nem igazolt választások ügyében — értesülésünk szerint — holnap kezdik a vizsgálatok megejtését és e végből G a j á r i Géza M e z ő K ö v e s d e, R u f f y P á l V a r n á r a, A i d i n g e r J á n o s pedig A l s ó - L e n d v á r a n t a z i k I s e k n t z Marcell, aki B i e d e r m a n u Rezső az igetvári mandátumának a vizsgáló biztosa, már a legközelebbi napokban a képviselőház elé terjeszti jelentését melyben tudatja hogy B t é d e r m a n Rezsőt felszólította passzív választói jogosultságának igazolására, de nem kapott genló választ és így a jelentés a házszabályok rendelkezéseikhez képest át fog tétetni a IX bírói bizottsághoz.

KÜLFÖLD.

A krétai veszedelem.

Debreczen, márczius 25.

Az angol közvélemény, Görögországot pártolva, sok nehézséget gördít utjába Salisburynek, ki a felsőházban a minap határozottan az európai koncertet hívének vallotta magát. Ez ellentét a kormány és közfelfogás között ferde helyzetbe juttatja Angliát s okot ad az olyan gyanura, a mit hétfőn dobott világra egy távirat Párisból. Az volt e táviratban, hogy Anglia a szombati miniszteri tanácskozás után, a melyben Salisbury betegsége miatt nem vett részt, kijelentette, hogy nem vesz részt a görög kikötők blokádjában, ha a tesszáliai határszélen nem tűznek ki előbb semleges zónát a görög és a török csapatok közt. A voloi kikötő blokádjában Anglia csak abban az egy esetben venne részt, ha Görögország ez intézkedést el nem fogadná,

ha azonban Törökország volna a vonakodó fél, akkor Anglia ellene követelné a kényszerítő rendszabályokat. Angliának ez az újabb akadékosága különösen Németországban kellet: nagy visszatetszést, mert azt látják belőle hogy Görögországnak fölbiztatására szolgál. E hatásnak éles kifejezést ad felhivatalos cikkekben az egyik berlini kormánylap. Ugy látszik — így szól — a hatalmak nem képesek megegyezni már azokban a lépésekben sem, a melyeket Görögország ellen kellene megindítani. A német birodalomnak nincs ra oka, hogy továbbra is rendelkezésre állítsa önzetlenül följajlott szolgálatait, ha a nálánál sokkal közvetlenebbül érdekelt hatalmak sem támogatják azt a törekvést, hogy a béke megmaradjon. Bátran föl lehet tenni, hogy a német kormány, legalább egyelőre visszavonul minden további lépéstől a keleten, ha csak az utolsó órában változás nem történik az európai koncertben. Nem kevésbé élesen fejezi ki bizalmatlanságát Anglia ellen az orosz sajtó s nem lehet megmondani, hogy az európai koncert ebben a pillanatban olyan erősen állna, mint állott a mult hét elején, a mikor az ismert miniszteri beszédek a francia alsóházban és az angol parlamentben elhangzottak.

A hatalmak eddigi megállapodásait azonban végrehajják gyorsan és megállás nélkül. Kréta partjait már fölsozította egymás közt a nemzetközi hajóhad. A mi hajóinkra a sziget nyugati felének egy részét bizták a kiszámítható öblöt, mellette a Korikosz félszigetét, mely keskenyen nyulik föl éjszak felé és Kréta nyugati partvidékének déli részét, a melyet eddig csak kevésbé érintettek a háborus események. A kánaei öböl, a legfontosabb rész, nemzetközi ostromzár alá jut.

Ausztria-Magyarországnak a krétai kérdésben követett magatartására vonatkozólag az athéni Akropolisz állítólag a bécsi külügy-miniszterium egy előkelő állású tisztviselőjének nyilatkozatait közli, a melyeket az illető a lapnak egy ottani levelezője előtt tett. E szerint Ausztria-Magyarország nem mindenben követheti a hatalmakat Görögország ellen való intézkedésekben. A kormány nem akarná magát az európai koncertből kivonni, de nem járulhat hozzá az erőszakos intézkedéseknek egész a szélsőségig való végrehajtásához. Ausztria-Magyarország nem felejtheti el, hogy már a közel jövőben érdekei a Keleten azonosak lehetnek Görögország érdekeivel mert a viszonyok hatalma mindkét országot kölcsönösen egymásra utalja. Görögország legyen nyugodt és mondjon le egyelőre annexióról. Az idő el fog érkezni, mikor Kréta Görög-

hódító csábító szavára és a hála mégis a Metternichnek, Kolowratok nemzetgyilkos kormányrendszere lett.

És a magyar nemzet e 300 évesnél hosszabb ideig tartott balvégzetéhez járult a belső pártviszály, az, hogy Magyarországnak a különböző rendek és osztályok mind ellenségesebben kerültek egymással szembe. — Az oligarchia, mely főleg II. Ulászló idejétől játszik végzetes szerepet, mindinkább kiválik az addig egységesnek mondható nemesi osztály köréből s valóságos főnemesi osztályvá, arisztokráciává alakul, melynek egyrésze mindjobban az udvar törekvéseinek eszközévé válik, persze megfelelő kitételek és anyagi jutalom fejében, a köznemesi osztály pedig részben az arisztokráciával jött ellentétbe, részint az Anjouk, Zsigmond, Mátyás törvényei folytán fejlődött, erősödött városi polgári osztályllyal, melytől a XVI. és XVII. század törvényeiben ridegen tagadja meg a közbizonyban való bőséges részesítést, sőt az eddig szeretteket is féltékenyen akarja megszorítani: a XVII. századtól kezdve kifejezett gyakorlat még a nemesi birtokok megszerzéséből is kizárja őket. A jobbágy osztály 1514. óta majdnem rabszolgai helyzetbe jut, birtok képességét elveszti, a röghöz köttetik, mint a földes ur lelketlen, akarat és személyiség nélküli munkaeszköze, az ország adó és katonalapja.

aki abból a birtokból, melyet véres verejtékével művel, „praeter mercedem laboris nihil jus jurisque proprietatem habet” nincs arra semmi joga, a földesur elizheti, kiteheti, de viszont akarata ellen is visszatarthatja; és e viszonyok odáig fejlődnek, hogy a jobbágy már alig dolgozhatik a maga részére s e csekély jövedelem nagy részét is a földesur és egyház foglalja le a maga javára.

A Habsburg uralkodók aztán e kisebb nagyobb részben elnyomott osztályok pártfogói gyanánt szerepelnek, a nemesi osztályllyal szemben pártfogásukba veszik a városiakat a jobbágyokat, törvényhozáson kívül behozzák Maria Terézia és József az urbáriumot, melyet a rendek is, mint fait accompli elfogadnak.

Működött itt bizonyára a humanizmus is, de főképp a centralizáló politika, mert hogy nem Magyarország nemzetgazdaságának föllendítése vezette a polgárság és jobbágyosság eme pártfogásában a bécsi kormányt, bizonyítja az, hogy ugyancsak 300 éven keresztül Magyarországnak Ausztriától való gazdasági függősége, gyarmati helyzetben tartása volt az osztrák politika félig nyíltan, félig titokban folytatott vezérelve, aminek indoklásul azt adták, hogy Magyarországon a nemesség adómentes levén, aránylag sokkal kevesebbel járul a közös birodalom költségeihez, mint az

osztrák tartományok, tehát üdvös dolog, ha ez utóbbiak gazdasági fellendítése — a czél, a magyar ipar és őstermelés az osztrák érdekeknek ennél fogva alárendelendő, különben is szegény gazdaságilag elmaradt néppel sokkal könnyebben el lehet érni a beolvasztási politika nagy céljait, mint vagyonos, gazdaságilag fejlett és így anyagi függetlenséget élvező néppel.

A királyi adományozások és kitételek rendszere, mely hajdan az ország védőképes ségének és a hazafiúi szolgálatok megjutalmazásának volt eszköze, e korban a nemesség és alkotmányosság elleni harc egyik legsikeresebb fegyverét képezte.

Hányat tértett el a királyi bőkezűség, a királyi kegy és kitételek! E század huszas, harminczas éveinek kitünő ellenzéki férfiai, Bartal Györgyöt és Plathlyt is ez hódította meg a konzervatív kormánypárt részére.

Mindehhez járultak az országnak tetemes területi veszteségei; Dalmácia, Haliés és Ladoméria, a XVI. szepesi város már régebben megszűntek a magyar szent korona alkotó részei lenni, Erdély is különvált 1540 óta s egészen önálló jogfejlést vett, önállóan szerveztetett kormányzata s közigazgatása, noha azóta, mióta Apaffy Mihály alatt I. Leopold, és az osztrák korona fenhatósága alá került

országé lesz. Görögország ne feledje el, mi történt a jóniai szigetekkel.

A tengernagyok új proklamációt bocsátottak ki, a melyben a felkelőket és a görög csapatokat felszólítják, hogy tartózkodjanak a török erődökre intézendő támadásoktól, mert ezek az erődök az idegen csapatok kikötőiben a rend és nyugalom fenntartására szükségesek.

Artából érkező távirat azt jelenti, hogy a prevesai török hatóságok az erődítési munkálatokat, valószínűleg görög részről eredő kívánságra Konstantinápolyból kapott utasításra beszüntették. — A török csapatokat Epirus határán 10000 emberre becsülik.

Az ostromzár.

A Blyde nevű angol szállító hajó a Seaforth Highland ezred legénységével a kanesai öbölbe érkezett. Az ezredből 100 embert ma partra tesznek, a többi 500 embert Kandiába szállítják. A tengernagyok a krétai felkelőknek tudtára adták, hogy az általuk egy házban ostromolt török csapatok élelmezését meg kell engedniök, különben erőszakot alkalmaznak. A tengernagyok a blokádjában proklamációt bocsátottak ki, mely szerint minden görög hajó, mely a kijelölt határokat átlépi, erőszaknak teszi ki magát.

Athénben aggódnak a Hera gőzös sorsa felett, mely pénteken élelmiszerekkel Krétába indult, a nélkül, hogy eddig hírt vettek volna róla. Illetékes politikai körökben mindinkább terjed az a nézet, hogy Görögország, amennyiben ellene kényszerrendszabályok alkalmaznának, tényleg a végsőig fog elmenni. — Maczedóniában a bandák alakítását a Hetaira ethnike állítólag már be is fejezte és a bandák számáránya legalább 40.000 emberre tehető.

Ujból megerősítik azt a hírt is, hogy abban a pillanatban, a mint a kényszer intézkedések végrehajtása megkezdődik, Török országnak nyomban megüzeni a háborút. A görög hajóraj erre az esetre már parancsot is kapott, hogy haladéktalanul kezdje meg a török parti városok bombázását egész Szalonikig.

A Köln. Zeitungnak jelentik, hogy a krétaiak nagy ellentállásra készülnek a megszálló hadsereg ellen, ha az a sziget belsejében a mohamedánoknak nagy segítségére lenne.

Az özvegy ezárné levelében biztosította György királyt, hogy neki és országának a krétai kérdés miatt baja nem lesz. A szultán maga fogja felajánlani György királynak Kréta pacifikálását s ez esetben György görög her

czeg lenne Kréta főbiztosa. Oroszország titokban hozzájárult a szultán e megállapodásához.

A Daily Chronicle jelenti Athénből:

Onu orosz követ Miklós császár kéziratát nyújtotta át Olga királynének, 50.000 rubellel egyetemben, a Görögországban levő krétai menekülők számára.

TANÜGY.

Hátezmí?

— Neményi és Halász. A felfügglési tisztesség. A tanító. —

A pedagógiai társaság, úgy látszik, hű követője lett az országházban divatosá vált szenzációs események leleplezését hajhászó áldástalan harcának. A legutóbbi márczius 21-én tartott gyűlésén oly esemény lett pertraktálva, mely a maga nemében unikum s mint ilyen országos botrány.

Azt mondja a közönséges példabeszéd: »roszkutyá, a mely a saját vacskát megugatja.«

Síme Neményi a végzett beregi tanfelügyelő, — berendelt miniszteri hivatalnok — kiméletlenül neki ront Halásznak*, aki szintén végzett tanfelügyelő és berendelt miniszteri hivatalnok s nemcsak magát Halászt állítja a pellengetés s teszi a társaság, tisztviselői kar és ország előtt irodalmi tolvajjá, hanem Halászt személyében karikatúrát csinál a tanfelügyelői karból s megugatja ezzel saját vacskát.

Hogy minő intencziók vezethették Neményit, a volt tanfelügyelőt és jelenlegi miniszteri hivatalnokokat, e valóban megvetést provokáló felolvasás megtételére, azt a lapok kivonatos tudósításaiól kiolvasni képtelenek vagyunk. De hogy nem tisztességes, azt — fájdalommal kell konstatálnunk — mert azt a lapok kivonatos tudósításai is igazolják.

Közhivatalnoktól és pedig a kultura nevelésügyi osztályának egyik közegétől, a ki éveken át volt egy vidék tanügyének irányítója, igazgatója és referense, mint tanfelügyelő nem vártuk volna el, hogy sárhoz nyuljon s azzal dobálózzen, mely tétellel azonban magát mocskolva be első helyen.

* Akinek pedig egy munkáját éppen a múlt évben dícsérte fel egyik előkelő napilap hasábjain! Szerki!

Nem vártuk volna különösen pedig a pedagógiai társaságtól, hogy kebelében meg engedjen ilyen botrányt előidéző eseményt tárgyalni. Nem. — Mert mi a pedagógiai társaságról — mely hazai tanügyünk jeleseit bírja tagjaiul s benne, valamint tagjaiban a közoktatási miniszter közvetítő tanácsosait látjuk, teljesen más fogalmat alkotunk.

A Neményi eljárása kiábrándított és arról győzött meg, hogy nemcsak tanítóink között divatozik a kenyér és személyes irigység átka, hanem a magasabb régiókban vehemensebb tünetekben uralkodik az.

Fájdalom tanítóink sorai közül is ki-ki egy-egy magát szellemi nagyságnak képzelő s ebből társai fölött fölényt arrogáló idioma, ki megengédi magának — persze a maga imádásából kifolyólag — olyan tettek elkövetését, a mik bántják — ha bántásnak veszik — társait, de legtöbb esetben az ily idioma nagyási hóbortja miatt nevetségessé válik. Igaz ugyan, hogy az ilyenek bizonyos ideig óráig grasszálnak, de megismerés után úgy járnak, mint a szappan buborék, vagy az Eropus békája addig fújja magát a mig szetpukkadnak.

Neményi — hogy az esetet kivonatosan előadjuk — a már említett napon felolvasást tartott a »népoktatási tanfelügyelőkről«. A felolvasás tárgya helyett azonban élesen neki ront kollégájának s Halászt, ki a miniszter megbízásából a tanfelügyelet átalakítása tárgyában egy 11 pontból álló javaslatot adott be, a plágizálás sulyos vádjával bélyegzi meg és oly kiméletlen és éles kritikát gyakorolt, mely nem csak az érdekeltet, hanem a hallgatóság egyrészt is sértette.

A magyar tanfelügyelőséget egy rongyos alaknak nevezi, kinek ruhája sincs, miután, a mint mondja: a Halász javaslatában nyújtott szegfűt nincs hová tűzze. A tanfelügyelőkről azt mondja, hogy azok csak a dósságai kkal tudnak s képesek imponálni stb. stb.

Elég ebből enynyi.

Ugyan édes Neményi ur, miért nem derogált Önnek, nem is olyan régen, rongyos alaknak lenni Berregben? Talán saját maga életéből merített eseményekből tudja és meri hazai tanfelügyelőink karának szemé közé vágni, hogy azok csak a dósságai kkal tudnak s képesek imponálni? — Ha akkor nem restelt abban a vacokban meghuzódni, kérdjük; miért ugatja meg most azt? Ugyan mondja

vallásaért, alkotmányáért, nemzetiségeért ugyanazokat az óriási küzdelmeket kellett folytatnia, mint Magyarországnak s a 3 nemzetiség az elnyomott oláh jobbágyok, a 4 recepta religio mellett talán még kevésbé volt egységes, mint Magyarország.

Aztán időnkint kiszakították hazánk területéből a partium megyéit, a temesi bánságot, a határvidékeket; az ország déli vidékeit, mint fegyverrel visszahódított osztrák tartományokat kezelték, hogy így is megbontsák a történelmi magyar állam egységét. — Mindez mondhatatlanul gyengítő, bénító hatással volt közviszonyaink fejlődésére, alakulására.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a körülményt, hogy az ország lakossága 7 nagyobb vallásfelekezet között oszlott meg, melyek majdnem állandóan ellenségekként álltak egymással szemben, nem ritkán pedig véres harcokat folytattak egymás ellen: a protestánsok elnyomtatása a békekötések és okleveles szerződések dacára II. József türelmi rendeletének kibocsátásáig mind türelmesebbé vált. Majdnem hasonló helyzetben voltak Erdélyben a görög kolotiek. A vallási viszályokhoz járult a nemzetiségek különfélesége, mert ezek száma ma sem kevesebb, mint tizenegy. Igaz, hogy még ekkor nem volt nemzetiségi kérdés. Csak II. József korától, a Hora és Kloska féle lázadás idejétől kezd szórnyosan, de mind kitaróbban jelentkezni; azonban csak a XIX. századnak válik — mint

br. Eötvösünk oly s-épen fejt ki — egyik uralkodó eszméjévé.

Am e sok vallás, e sok nemzetiség mégis alkalmas volt a »divide et impera« elvének alkalmazására s alkalmazták is azt ellenünk bőven.

A németek különösen a szászok pörtlógoltatták az erdélyi oláhság már a múlt században ellenünk lázított, szerbeket, bulgárokat telepítettek be nagy kiváltságokkal.

Aztán ne feledjük, hogy a nemzet őseréje, összetartó kapcsa, talizmánja, a nemzeti nyelv e 300 esztendőskorban, attól kezdve, hogy az ellenreformáció diadalt aratott, mind jobban hanyatlott, mind inkább visszazorított.

Az u d v a r germanizáló törekvése iolytán a német, saját akaratunkból a latin szorította ki, mely a nemesi osztály férfainak majdnem társalgási nyelvévé vált s míg uralma egyrészt a nemzetiségi igények mohó érvényesülését gátolta s míg ez volt a magyar állam hivatalos nyelve, addig pánszláv, pangerman, dakoromán, délszláv illyr törekvésekkel nem igen találkozunk; addig másrészt a reformáció korának gazdag, kiművelt, hajlékony nyelve a Balassa, Gyöngyössy, Molnár Albert, Zrínyi szép és erőteljes nyelve elszenvedett, elcsenevészedett s lassankint majdnem csak a kunyhókba volt kénytelen magát szegyenkezve meghuzni,

Mária Terézia óta pedig a külföld látogatásától mindinkább eltiltották a magyart s így még csak nem is ébredhetett egy könnyen hanyatló állapotának tudatára. A halálosnak látszó álom, a marasmus e korában csak így születhetett meg az a mondás: »Eatra Hungariam non est vita.« — De még az ország belsejében sem ismerte a magyar egymást. Ez elszegényedett népek, melynek kezdtek már vágyai sem lenni, pénze sem volt a közlekedés megteremtésére és nem is volt miért megteremtene.

Ammellett a kor és intézmények fejlődésével egy óriási igazságtalanság lopózkodott be lassan, fokozatosan rendi szervezetünkbe, kiváltságaink rendszerébe. Mióta I. Mátyás király fekete seregének felállításával az állandó hadsereg nálunk szerepelni kezdett, a hadviselés sulypontja a nemesi felkészés helyett mindinkább erre ment át; az osztrák uralomnak és törekvésnek is inkább érdekében állott saját jól begyakorolt, a magyarhoz idegen szoldos hadseregére támaszkodni, mely a Basták, Caraffák, Belgiojosók és mások vezérlete alatt czéljainak kész eszköze volt, míg a nemességet megtartani a hadi erényekben és; a fegyverforgatásban.

Folyt köv.

megmélto-e Ön arra a berendelt hivatali állásra melyet a rongyos alakok és a dősságcsináló gárdasorából volt szerencsés elnyerhetni s amelynek címét ma is viseli: akkor, a midőn egy szakkérdésből ily országos botrányt provokált, a helyett, hogy az ismert bajokon jóakarólag segíteni törekedett volna?

Hol vagy K e g y e l m e s U r u n k ? S van e tudomásod arról az áldástalan heczelésről, mely a vezetésed alatti kultúra csarnokának szentélyében, ily magáról megfélekezett visszaéléseket őz a te bizalmaddal? Tanügyi kulturánk közvetlen őre a tanfelügyelő, ki mint ilyen első helyen van hivatva teljesíteni azt a fontos missiót amit neki az elemi népoktatás ügye és a magyar néptanítás érdeke parancsol. A tanfelügyelőség tény, hogy a jelenlegi állapotában teljes hivatali jelleggel nem bír, de t i s z t e s s é g, mely ugy alulról, mint felülről — már az állás méltóságához kötött bizalomnál fogva is t i s z t e l e t e t parancsol. Nem illő tehát, hogy azon férfiak kara, a kik a tisztesség jellegét magán viselő állást elfoglalják, a nép és tanítás előtt a földig tiporassék oly hibáért, mely nem magukban, hanem a téves alapon álló tanfelügyeleti rendszerben van. — Nem illő pedig ezt tenni annak, a ki e tisztességet viselte s addig szavát nem hallatta.

Elismerjük mert látjuk hogy tanfelügyeletünk abnormális helyzete miatt képtelen megfelelni magasabb hivatásának lényeges és éürgős átalakítást kíván de míg ez megtörténik tiszteletet kérünk a helyzet szülte országos nyomorban is kötelességüket hiven teljesítő s jelenleg működő tanfelügyelői kar iránt.

Tejes mértékben osztjuk dr. V e r é d y Károly székes fővárosi tanfelügyelő nézetét ki hivatása magaslatán állva eltélte az áldástalan heczelődést. Egyik javaslatot sem fogadta el, mert azok mindenike tulhajtott követelésekkel lép fel.

Egyik egyetemi szintvonalon álló ismereteket kíván, a másik jurisdikciót és exekutívát óhajt adni a tanfelügyelő kezébe. Az első nincs tisztában a tanfelügyelet hivatásával, a másik meg tulhajt a czélon és a tanfelügyelőt hivatalos szobájához akarja kötni és aktáinak tömkelegében eltölteni életét.

V e r é d y nézetét pártoljuk itt is. A tanfelügyelő legyen pedagógus és idejének nagy részét töltötte az iskolában, a jurisdikciót és exekutívát végezze a megye közigazgatás. Legyen a tanfelügyelő első bírása a tanító, csak azután jöjjön a kormány.

Ezen az alapon kell a tanfelügyeletet sürgősen szervezni.

A tanítás tekintélyét fokozza a kormány a fizetések felemelésével és kimélje meg a nép nevelés szerény díjazással küzdő bajnokait oly egyetemi szintvonalon álló egyedektől, akik a »kifejlesztés a kszerség« következében a népiskolából is egyetemet akarnak felállítani.

Müvelt tanításunk áll azon a nivón, hogy tekintélyes számmal bíró tömegéből bőven alkalmazhatni tanfelügyelőket, akik jobban be fogják válni, mint a hangoztatott egyetemi szintvonalon állók.

A tanításnak jobbainak a tanfelügyelői állás legyen egyik avánszmája s ez többet fog fejlődő tanügyünknek használni, mint az ily N e m é n y i fele heczelődés.

Virgula.

Ujdonságok.

A »hiteles« felirat.

— Városi hitelesítő közgyűlés, —
(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, márcz. 25.

Debreczen sz. kir. város közgyűlése ma d. e. 11 órakor ujra össze kellett hogy gyűljön a tegnapi határozatok hitelesítése végett. Ez a tény ma nem volt pusztán formáság, mert ma kellett elfogadni, megállapítani a tegnapi

átdolgozás végett a főjegyzőnek visszaadott felirat a kvótaemelés ellen, azonban a tegnapi éljenző tömött széksorokat hiába kerestük, annál jobban megtelt az a sarok, a honnan a hazafias fellendülést mindig le szokták fujni a város közgyűlésen.

K o m l ó s s y Arthur főjegyző csendben olvasta fel az első határozatokat, míg végre elért a kvótaemelés ügyéhez. A verejték csurgott homlokáról, mikor önnön gyermekének lenyakazását hivatalos kötelességéhez képest véghezvitte az új felirat felolvasása után. — Hanem aztán igaz, hogy véghez is vitte alaposan. Ime a »hiteles« felirat, tessék össze hasonlítani a tegnappal, melyik válik Debreczennek diszere.

A magunk véleményét lapunk vezércikkje mondja el. A felirat szövege a következő:

Mélyen tisztelt képviselőház!

Heves és Fejér vármegyéknek a magyar országgyűlés képviselőháza és a főrendiházhoz intézett feliratait, melyek a Magyarország és Ausztria közt folyamatban levő kiegyezési tárgyalások alkalmából felmerült kvótaemelés ellen irányulnak, városunk törvényhatóságához is megküldötték pártolás végett.

Városunk törvényhatósága mai napon tartott bizottsági közgyűlésen tárgyalás alá vévén az említett feliratokat, különösen figyelembe véve azon körülményt, hogy az ugynevezett országos kvótabizottságnak igen méltányos és elfogadható álláspontjával szemben a velünk közösségben álló Ausztria népei — csaknem teljesíthetetlen tulkövetelésekkel lépnek fel, sőt a lajtántuli tartományok vezérferfiáitól elkezdve a társadalom minden tagja le az utolsó nép rétegekig azon ohajtás, sőt követelés iránt lelkesedik, hogy a szerintök meggazdagodott Magyarország az ujabban 10 évre megköteendő egyezésben a közös terhek nagyobb arányában részesítessék, mint eddig, vagyis, hogy az eddigi kvóta a magyarok terhére felemeltesék, csakugyan elkezeztnek látszik már az idő arra nézve, hogy Magyarország törvényhatóságai is fel-emeljék szavukat ezen igazolatlan megterhelési szándék ellen.

Ennélfogva egyetértve Heves és Fejér vármegyék törvényhatóságainak ismert felirataival s azok szellemével, — azokat törvényhatóságunk részéről pártolásra és figyelemre méltónak elismerjük s méltán tisztelettel kérjük a magyar országgyűlés igen tisztelt képviselőházát, miszerint ezen a kvóta felemelése ellen intézett feliratokban indokoltan előadott kérelmekhez képest minden oly törekvéseket, melyek hazánk népének újabb megterhelését czélozzák, megakadályozni és a magyar kormány i d e i r á n y u l ó hazafias szándékaitaiban támogatni méltóztassék.

Kelt Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának 1897. márczius 24-én tartott közgyűléséből.

A többi tárgyak jegyzőkönyvét azután szó nélkül hitelesítették s a közgyűlés 1/212 órakor véget ért.

* **Tanári bucsu.** Az állami főreáliskola tanári kar sikerült társas összejövetelt rendezett tegnap este a Bikában, a mikor is elbucszott egyik közkedveltségű tagjától, G e r e c z Lajos tanártól, kit a miniszterium a kassai állami főreáliskolához helyezett át.

* **Kéthavi közegészség.** A tegnapi városi közgyűlésen előterjesztett polgármesteri jelentésbe van befolgalva S á r v á r y Gyula városi t. főorvos kimutatása Debreczen egészségi állapotáról mult január és február hónapokban. — A jelentés szerint január hónapban kedvezőtlen, míg február hónapban sokkal kedvezőbbek voltak az egészségügyi viszonyok s az előbbi hónapban a halálesetek

szertföltött nagy számmal fordultak elő. — A megbetegedések főleg a légzőszervek hurutos és lobos bántalmaiból állottak. Januárban a hevenyragályos betegségek közül a vörheny emelkedett, miért is a tisztifőorvos előterjesztésére a városi tanács a közönséget hirdetményileg figyelmeztette az óvintézkedések megtételére. — Február hónapban ezen hevenyragályos betegségek közül szörványosan, roncóló toroklob, vörheny, kanyaró és bárányhimlő esetek észleltettek. Vörhenyben 17, roncóló toroklobban és torokgyíkban 4 haláleset fordult elő a város területén. Az ohati pusztán 3 bárányhimlő eset merült fel ezek közül egy hallalal végződött.

* **Iparügy.** A rendőrkapitányság, mint elsőfoku iparhatóság által különböző iparágak önálló gyakorolhatására január és február hónapokban összesen 58 egyen láttatott el iparigazolvánnyal, vagy iparendeléssel s ezen engedélyek alkalmával 330 frt folyt le a házipénztárba ipariskolai czélokra. Munkakönyv 106 drb. ideiglenes igazolvány pedig 5 drb adatott ki.

* **A miniszterelnök és a 48 as honvédek.**

Báró B á n f f y Dezső ugy találta jónak hogy rendeletet küldjön a törvényhatóságoknak. Ez a rendelete ma érkezett meg Debreczen sz. kir. város tanácsához is. Nézzük csak mi van ebben az ukázban. Arról panaszkodik a kormány elnök ur hogy mint az egész országból nagy Debreczenből is fgylyon zaklatják ő kegyelmességét az elhunyt 48—49-iki honvédek özvegyei vagy hozzá tartozói a temetési költségeket, ugy hogy a miniszterelőökség alig győzi az i n d o k o l a t l a n k é r e l m e z ő k e t e i u t a s i t a n i. A félistenek horzátartozói így utasítottak el 4 frt 60 kr kérelmükkel mert az indokolatlan kérelem de az osztráknak iedokolt a k v o i a e m e l e s milliókra rugo követelése. Hozzászólanak még a csodaszörny rendelethez, most csak engvelőre a polgármester urnak kívánjuk eszébe juttatni ez alkalomból tegnapi nyilatkozatát, hogy rengeteg pénzt kapnak a mi honvédeink a miniszterelnökségtől. Vajjon honnan vette ezt a polgármester ur?

* **Katonaugy** A katonaság létszáma január és február hónapokban O l á h Károly katonaugyi tanácsos kimutatása szerint volt közös hadseregbeli 1218 ember, 196 ló, m. kir. honvédség részéről 881 ember, 253 ló, összesen 2099 ember 449 ló. A lakosságnál mint átvonuló beszállásoltatott 5 törzstiszt és 16 főtiszt. Utóállítottatott 5 idegen illetőségi egyén.

* **Fából—vnskarika.** Ilyen ugyan a lehetetlenségek közé tartozik, hanem mégis eszünkbe jut, mikor a következő sorokat olvassuk:

K e l l e v á s á r c s a r n o k D e b r e c e n b e n ? Dr. Balkányi Miklós, a ki először pendítette meg nálunk a vásárcsarnok építésének nagy eszméjét s ennek érdekében már éveket ezeltött nagy agitációt fejtett ki — s sokat is költött tervek készítésére, kevéssel azután, hogy Budapesten megnyiták a vásárcsarnokok, a levéltárba ideiglenes nyugalomba helyezett ügyet megint napirendre hozta egy beadványával melyet a tanácshoz intézett s a melyben az általa beszerzett terveket a városnak ajándékozta, kérvén az ügynek újból való tárgyalását. A tanács legelőször is a főmérnök véleményét kívánta hallani s az ajánlatot kiadta Stahl Gézának, aki tegnap a következő érdekes jelentés kíséretében terjesztette azt vissza a tanácshoz: »Vásárcsarnok létesítése esetén a kérdés gazdasági és technikai oldalát együttesen

kell tanulmányozni, mert a gazdasági szükségletnek és czéloknak megfelelően tervezendő az épület. Tehát ha majd elérkezik az ideje egy vásárcsarnok építésének, a kérdés tanulmányozására kisebb bizottság lesz alakítandó s az által lesz a terv elbíráltatandó és pedig üzleti szempontból is, mert a terveknek technikai elbírálása ezen ügyben sem elégséges. — A főmérnök a vásárcsarnok építését ez idő szerint nem is tartja szükségesnek, sőt nem is czélyszerű, így szerinte az iratok levéltárba volna teendők. Hogy azonban a dr. Balkányi Miklós terveinek az ő beadványa mellett való elfogadása nem ró-e akár a jövőben valami kötelezettséget a városra? az csak jogi vélemény alapján állapítható meg.

Kiváncsiak vagyunk arra a bizonyos jogi véleményre, amely ennek az okoskodásnak megfelelőleg képes lesz megoldani a kérdést, annyival inkább, mert hiszen épen a főügyész volt az, aki a nagyujtcai telekre nézve azt javasolta, hogy vásárcsarnokot építsenek reá.

* **Verbóczy ünnepély.** A debreczeni joghallgatók önképzőköré f. 1896 év április hó 3-án a városháza nagytanácstermében Verbóczy ünnepélyt rendez a következő programmal: 1. Alkalmi beszéd tartja Dr. Kérészy Zoltán jogakadémiai tanár ur. 2. Óda Verbóczy emlékére írta Kun Béla 1 jh. szavalja Árvay Béla 3 jh. 3. Verbóczy élete írta és felolvassa Konrad Ernő 3 jh. 4. Zárszó tartja Nagy Béla 3 jh. — Kezdete d. u. 5 órakor. Ez ünnepélyre az érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Átirat Hajdumegye alispánjához.** Sopron vármegye törvényhatósága a megszkott Kedves Barátaink és Atyáink fia i. megszólítással a megyei tisztviselőkre és alkalmazottakra nézve fontos átiratot küldött R a s ó Gyula kir. tan. alispánjához. — Pártolás és a pénzügyminiszterhez hasonló szellemben való felirat intézésére kéri a Hajdumegyét, az átirat, mely azt czélozza, hogy az 1876. évi XXIX. t. cz. 5. §-a, illetve az 1893. évi IV. t. cz. 14-ik §-ának ama kedvezménye, mely szerint az állami tisztviselők magasabb illetménybe lépés esetén 30% szolgálati díjjal megrótt fizetésük után a szolgálati díj lefizetésének ideje alatt IV. osztályú kereseti adót nem fizetnek, a vármegyei tisztviselőkre és alkalmazottakra is kiterjesztessék.

* **Hymen.** Hymen rózsalánczát január és február hónapokban a farsang alatt vagyis akkor, midőn a házasságra legjobb idők jarnak a polgármesteri jelentés szerint összesen 98 pár vette fel.

* **Felvétel a Ludovika Akadémiába.** A jövő tanévben a Ludoviceum első évfolyamában 90 hely fog betölteni és pedig: 10 kinstári, 37 esetleg 38 alapítványi és 43 esetleg 42 félfizetéses részben pedig egész fizetéses hely. Az e tárgyban kibocsátott Pályázati Hirdetmény. Oláh Károly katonaugyi tanácsnoknál vagy helyettesénél a Hungáriában levő hivatalos helyiségben naponta délelőtt 9—12-ig, — délután 3—5 óráig megtekinthető és bár a jelzett hirdetményben pontosan körül van írva hogy a pályázati kérvények kik által hová és meddig nyújtandók be. A közönség kényelmére a kellőleg felszerelt kérvényeket a városi tanács is továbbítja de csak azon esetben ha a kérvények legkésőbb f. évi május hó 15-ig közvetlenül a katonai ügyosztályhoz adatnak be. A „Pályázati hirdetmények“ az ev ref főgymnásium a rom. kath. gymnasium, a reáliskola és a kereskedelmi akadémia igazgatóságainál is megtekinthetők lesznek, hová azok közhírre vétel végett pár nap alatt megküldetnek. Debreczen, sz. kir. városnak is megüresedett egy alapítványi helye, a melyre a pályázók közül 3 ifjut a városi közgyűlés fog kijelölni. —

* **Népesedés.** Az elmúlt január és február hónapokban a polgármesteri jelentésben foglalt főorvosi kimutatás szerint született, a város területén 444 egyén, meghalt 269, így a szaporulat 175.

* **Egy kis statisztika.** A második kerületi rendőrkapitányság most állította össze a múlt évre vonatkozó ügyforgalmi kimutatását, a mely a polgármesteri évi jelentés elkészítéséhez szükséges. A kimutatás szerint a második kerületben a múlt évben a égy egyén lett öngyilkos s mind a négyen meg is haltak, tüzöt esetben fordult elő. Községi bírósági ügy 1802 darab volt s mind elintéztést is nyert. Mind a négy rendőrségi kerületben együttvéve letartóztatottak 1240 egyént. Ezek közül lopás, csalás, testisértés, egy gyilkossági es két rendbeli gyujtogatásért összesen 145 egyént adtak át a királyi ügyészségnek. Rendőri kihágás címén 1095 egyént büntettek meg. A III-ik kerületben 7 ö n g y i l k o s k a g i eset volt, mindkettő halállal végződött. Két baleset volt, amelyek szintén halállal végződtek. Tüz 5 esetben volt, amelyeknek összesen 7500 irt kár állapított meg. Községi bírósági ügydarab 1520 érkezett, mind elintéztést nyert. 187 férfi, 79 nő utasított ki a városból és látott el kényszerutlevéllel. Különböző kihágásokért 171 férfi és 127 nő toloncoltatott ki a városból illetőségi helyére. Keresztől toloncoltatott a városon 358 férfi, 81 nő.

* **A közkórház betegforgalma.** A városi közkórház forgalma a polgármesteri jelentés szerint január és február hónapokban a következő volt: ájtott december hóról januárra 180 beteg, a két hónap alatt felvé-452 beteg, összesen 642, ezek közül gyógyultan elbocsátott 388, meghalt 25, maradt ápolás alatt 219.

* **A kutyák megrendszabályozása.** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány az érdekelt közönség mihez tartása végett a következő értesítést adta ki: Az 1883. évi XX. t. cz. 14-ik § a szerint a vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket a vadászatra jogosított elpusztíthatja. — A 16-ik §. pedig kimondván azt, hogy a vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászati területre bármi fajú ebeket bocsátani, ezen rendelkezés alól csakis a nyájörzők kutyái lévén kivéve, oly módon azonban, hogy a nyájörzésrehasznált ebek nyakára oly nehézékek függesztendők, melyek a térden alól 3 centiméter távolságra lógnak le, ezen törvény szakaszok tartalmáról az érdekeltek a debreczeni vadász társulat, mint a vadászati jog bérlo kívánságához képes, — annak megemlítése mellett értesítettnek, hogy a fent felhívott törvény idézett §-ai ellen vétő az 1883. évi XX. tez. 32 § értelmében 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak, továbbá hogy a debreczeni vadász társulat által ez fűd szerinti a következő földterületek vadászati jogai béreltetnek u. m.: Nagyerdő, Monostor, Apafája, Nagy Csere, Bánk, Fancsika, Haláp, Pacz, Ondódi és Ujosztásu földek, Fojóbeli és Csödörös epreskerti kaszálók, Téglavető katonai gyakorló terek, ingyen iskoláztatási föld, Apafája melletti majorsági föld, Vajda lapos, Hortobágy, Ohat.

* **Vesztett kutyák garázdálkodása.** Szováton a napokban több vestett kutya garázdálkodott, s különösen a haziallatokban tett sok kárt. Macskákat, libákat és sok disznót megmártak a vestett ebek, sőt Lente Istvánné szül. Tollas Erzsébet odaváló asszonyt az utcán megtámadták és a balezombját teljesen összemárták, úgy hogy roncsokban szállították fel a szerencsétlen asszonyt a budapesti Pasteur féle intézetbe.

* **Három öngyilkosság egy nap alatt.** Tegnap a megyében három öngyilkosság történt a melyek mindegyikéről most érkezett rövid jelentés dr. L o s o n c z y Álmos megyei t. főorvoshoz. H. Szoboszlón egy órában két öngyilkosság történt. K i g y ó Sandor 49 éves, ref.

vallásu gazdaember akasztotta fel magát saját lakásán a gerendára. — D o b i Balint 16 éves cseléd szintén kötél által vetett véget életének s mindkettő kiszemvedett. A harmadik öngyilkosságot özv. V á r a d i Mihályné követte el H. Hadházon ki e többé már nem szokatlan módon, kötél által oltotta ki életét.

* **Adóprés.** Január és február hóban az adóprés Debreczenken a következőkép működött: a lakosság alami adó fejében befizetett múlt évekről 31770 frt 86 krt, folyó évről 64527 frt 38 krt, késedelmi kamatot 789 frt 92 krt, összesen 97088 frt 16 krt. Ezeket kívül hadmentességi adó 279 frt 50 kr. idegen adó 747 frt 11 kr, idegen illeték 881 frt 75 kr, végrehajtási költség 584 frt 98 kr, iparkamarai költség 152 frt 81 kr, járdaadó 2 frt 03 kr, 6 1/2 % os pótdadó 6700 frt 03 kr, utadó 5422 frt 05 kr, házalási adó 11 frt fizettetett be.

* **A lóosztályozás** péntek óta szakadatlanul folyik a város istállójának udvarán. Hetfőn több mint 1000 drb. ló lett osztályozva és egészségi tekintetben megvizsgálva s bár a polgárok nagyszámmal mutatják be folyvást lovaikat, de igen sokan elmaradnak, pedig az osztályozási munkalat f. hó 27-én szombaton d. u. 6 órakor véget ér s ha a nagy közönség az utolsó napokra hagyja lovának elővezetését nem csak nagy torlódás áll elő, hanem sok időt is el kell várakozással tölteni, sőt mivel a bizottság szombaton estve feloszlik, sokan el is maradhatnak lovaikkal az osztályozástól a mikor pedig a tulajdonosok sok utánjárásnak és pénzbüntetésnek teszik ki magukat.

x Mindenféle üzleti könyveket rendkívül csinos kivitelben igen olcsó árak mellett ajánl Hoffmann és Társa könyvnyomdája a főpostával szemben.

Távirat.

A németek nemzeti ünnepe

Budapest, marc. 25. A Debr. er táv. Berlinből jelentik: A reggeli lapok szerint az I. Vilmos császár halálának évfordulója alkalmával fáklásmenetet rendezett diákok küldöttségéhez így szólt a c s á s z á r:

«Uraim! Fogadják szívélyes köszönetemet azért a meglepetésért a melyet számomra készítettek. Legyen goudjuk arra, hogy az, a mit az öreg ur önökre hagyott mindig hiven megőriztessék. Legyen gondjuk mindenek felett arra, hogy a nép között ne folyják áskálódás (nőrgeln), mint ma.

Az ünnepi bizottság elnökének üdvözlő beszédére így felelt a császár:

«Fogadják köszönetemet azért, a miről most biztosítottak, csak azt kívánom, hogy amit ígértek, később is teljesítsék és maradjanak mindig hívek császárukhoz!»

Színház.

Ninette. Lecoqu kedves zenéjű új operettjének tegnap volt a premiérje színházunkban igen jó előadásban. A darabról magáról a ma esti második előadás után fogjuk elmondani mondanivalónkat, annyit azonban már most is jelezhetünk, hogy a bemutató a közönségnek igen tetszett s a hatásból ítélve hosszabb életre számíthat. A tegnapi előadás sikerében a szerzőn kívül Békéssy, F. Kállay Lujza, Kapossi Józsa, Sziklay és Rubos osztottak.

IRODALOM.

Mezei munkát és munkásokat keresők

Hasznos és fölötté időszerű publikációt osztott szét ma a képviselőház tagjai között a földművelésügyi miniszter a legközelebb fogatósított hivatalos összeírás alapján való kimutatásat azoknak, akik Magyarországon területén mezei munkásokat vagy mezei munkát keresnek. Ebben az összeírásban, mely nyilván az alföldi agrárszociológusok által az aratás idejére tervezett nagy mezei munkássztrajk benyomása alatt készült, törvényhatóságokként s illetőleg községként teljes részletességgel föl van tüntetve, hogy az egyes községekben hányan keresnek munkát mely időszakokra, minő munkára és mily feltételek alatt vállalkoznak, továbbá hogy mely községekben kik, mely időre és milyen munkára hány munkást keresnek. A nagybecsű publikációnak zárólapján foglalt országos statisztikájának a következőkben adja képét Magyarország mezei munkások viszonyainak:

Vidék	Munkát keresnek egyénenként	Munkást keresnek egyénenként	Munkást keresnek egyénenként	Mutatkozók hiány egyénenként
I. Duna-bal partján	28.367	38.023	—	9.656
II. „ jobb „	19.030	18.548	482	—
III. Duna-Tisza-közén	15.890	9.675	6.265	—
IV. Tisza jobb partján	17.243	22.030	—	5.787
V. „ bal „	32.220	28.971	3.249	—
VI. Tisza-Maros szögén	18.349	19.538	—	1.189
VII. Erdélyi v. m.-ben	21.863	18.849	3.014	—
VIII. Ó-alföldi törv.-hat.-gal bíró városokban	14.069	24.504	—	10.435
Országos főösszeg	167.031	181.088	13.010	27.067
Levonva a munkát keresők számát	—	167.031	—	13.019
Mutatkozók az országban munkáshiány	—	14.057	—	14.057

KÖZGAZDASÁG.

Allattenyésztesünk egyik baja.

— A Debreczeni eredeti közleménye. —

Debreczen, márcz. 25.

A nyugatról importált szarvasmarhák, az angol hus-sertések hova-tovább nagyobb tért foglalnak hazánkban. S annak dacára még ma sem vagyunk tisztában azzal, hogy tulajdonképpen melyik szarvasmarha fajta is a leghasznosabb az importáltak közül, azért, mert az ugyanazon fajtát tenyésztő gazdák nyilatkozata, tapasztalata is eltérő. Kétséget sem szenved, hogy a talaji és égalji viszonyok vidékenként eltérők lévén, más és más tapasztalatokra vezetnek a tenyésztőket; e különböző, sokszor homlokegyenest ellenkező eredményeknek mégis legáltalánosabb oka az, hogy az a pirostarka, vagy borzderes szarvasmarha hazájában sokkalta jobb takarmányozáshoz volt szokva, mint a minőben Magyarországon a legtöbb helyt részesül. — Erőtakarmányért pénzt a magyar gazda nem igen ad de a mellett arról sem gondoskodik hogy elegendő és jó minőségű szénas takar, manya legyen. Vajon hány gazdaság van az országban a hol a takarmány, a jó minőségű szénas, lóhere, luczerna bővében van. Nagyon sok bizony nincs, a legtöbb helyt már a tél kezdetén nagyon takarékoskodnak a szénával, szalmával pótolván azt részben. Bátran elmondhatjuk, hogy allattenyésztesünknek egyik legnagyobb baja, hogy nem rendelkezünk elegendő mennyiségű takarmánnyal, aminek következtében különösen a szarvasmarha lassabban fejlődik, későbbben valik értékesíthetővé s akkor sem kapunk érte olyan árt, mint a minőt kaptunk volna jobb tartás mellett, talán egy fél évvel vagy egy évvel is korábban.

E körülménynek egyik oka, hogy ország-

szerte általában véve kevés takarmányt termesztünk, hogy az utóbbi 10 év alatt a réterület körülbelül 100,000 hektárral megapadt, a másik pedig, hogy réteink természetlagon nem kielégítő, mert azokat semmi nemű ápolásban nem részesítjük. Így pl. 1894-ben a rétek átlagos termése országszerte hektáronként 22.99 mm. volt holott pl. Németországban ugyanakkor 32.1 mm. sőt Horvát-Szlavonországban 27.96 mm. volt.

Ezen mindenestre segíteni kell, az által, hogy a szántó területen is több takarmánynövényt termesztünk, a rétek termőképességét is boronálás, trágyaléveli megöntözés, vagy 4-5 métermáza Thomas-salak felhítése által fokozzuk. Különösen a rétek termőképességének fokozása nagy fontosságú dolog volna, mert ilyenképen több takarmányt természetlagon a nélkül, hogy ezért több szántóföld-területet kellene lefoglalnunk.

E csekély fáradság bőven adná meg jutalmát az állatállomány intenzívebb fejlődésébe, minek folytán azok hamarabb válnának piaczképesekké, hamarabb forogna a bennük fekvő tőke, s így okvetlenül nagyobb hasznót mutatna gazdaságunk ezen nagyfontosságú ága.

Debreczeni piaci árak.

A f. hó márcz. 22-23-iki debreczeni hetivásáron a következő árakat jegyezte a vásárfelügyelőség. Gabona árak: Buza 7.70. 7.65, 7.60 Kétszeres 6.30 6.25 6.20 Rozs 5.70 5.65, 5.60 Árpa 4.70 4.65 4.60 Zab 5.70 5.60 5.50 Tengeri 3.90 3.80 3.70 Burgonya 1.80 Ló felhajtott 1200, eladatott 850. Marha felhajtott 980 eladatott 500. Sertésvásár: sertés felhajtott 1050 eladatott 900. 6 hónapostól 1 évig sovány 35—45 frt. 1 évestől 1½ évig sovány 45—60 frt. 1½ évtől 2 évig sovány 60—75 frt. Öreg sovány 75—95 frt. Kövér 100 kilója 48 frtől 54-ig. Szalonna és hárj 100 kiló ó szalona 52 frt. 100 kiló hárj 60.—62 frt. Husárak: 1 kiló marha hus 40 42, 44. 52f 54—56 és sertéshus 52—64 kr, borjúhus 56 kr, Tüzfia 4 kbm. tölgyfa 12 frt, bükkfa 13 frt nyarfa 7.50, felvágás 2 frt, faelszállítás 1 frt 20 kr. Napszármak. Szőlőben: férfi ellátással 60 kr, ellátás nélkül 1 frt. Nő ellátással 30 kr ellátás nélkül 50 kr. Gyermekek ellátással 25 kr, ellátás nélkül 40 kr. Mezei munka: férfi ellátással 40 kr, ellátás nélkül 70 kr. Nő ellátással 30 kr, ellátás nélkül 50 kr. Gyermekek ellátással 20 kr, ellátás nélkül 35 kr.

Sertésvásár.

márcz. 24

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon feiüli sulyban) 54—55 — krajczárig, közép (páronként 220—260 kilogramm sulyban) 53—54 krajczárig Könyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 kraje árig.

Sertéslétszám: 1897. évi márcz. 24-ik napján volt készlet 15,035 darab, 1897 márcz. hónap 19-én felhajtott 476 drb, 1897 márcz. hónap 21-ik napján elszállított 259 drb, 1897 márcz. hónap 22-ik napjára maradt készletben 15,252 drb. A hízott sertés üzletirányzata szilárd.

Budapesti konzum-sertésvásár. A fővárosi petroleum-rakodónál levő székesfővárosi konzum sertésvásár jelentése márcz. 21-éről: Erkezett: 117 dr. Elszállított budapesti fogyasztásra 81 drb vidékre 6 drb, elszállítatlan maradt 109 drb — Na a piara k: 250—280 kgr. sulyban b — 56 kr. 300—380 kgr. sulyban 51—52 k ma'aczok 40—42 frt, különféle 120—180 kgr sulyban 55—56½ frt.

Budapesti gabonatözsde.

márcz. 24

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7.70	80	8.25
» »	77	7.75	81	8.30
» »	78	7.95	82	8.35
Tiszavidéki ó	79	8.15	80	8.50
» »	78	8.0	81	8.35
Pestvidéki ó	79	7.95	82	8.35
» »	76	8.10	80	8.35
Fehérmegyei ó	78	8.15	81	8.25
» »	77	8.25	80	8.30
Bácskai ó	76	8.05	80	8.35
» »	78	7.90	81	8.25
» »	79	8.05	82	8.30
Észak magy	77	—	80	—
» »	78	—	81	—
» »	77	—	80	—

Min. hekt.-ben Ar kilógram

Rozs elsőrendű uj 70—72 6.40 6.45

» másodrendű » — 6.35 6.40

Árpa takarmánynak » 60—62 4.25 4.55

» égetni való » 62—64 5.20 6. —

» serfözdoi » 64—66 6.50 8. —

Zab — — — uj 39—41 3.85 6.50

Tengeri bánsági — uj — 3.60 3.85

» más nemű » — 3.35 3.55

Észak bánsági — — 3.40 3.50

CSARNOK

Egy detektív regénye.

— Ottolengui Rodrigótól —

— A Debreczeni saját fordítása —
(Folytatás.)

És most megint egy másik csapat ékszer találnak, még pedig nyilván a valódit, Mitchel is egész meglepődött, mikor megmutattam neki az általam talált ékszerjegyzéket, bizonyos tehát, hogy nem is tudott ennek a létezéséről. És azért az is lehetéges, hogy ennek a második ékszer garnitúrának a létezéséről sem tudott semmit. Ez esetben nyilvánvaló a tiszta véletlen, mely a vasutól elkövetett tolvajlást a fogadással egyidejűleg összehozta. Azt is állítja, hogy egy párisi ékszerész megnevezett neki. Hátha Mitchel ékköveit ép ez ékszerészől vásárolta, miért volna lehetetlen, akkor az is, hogy az asszony a másik garnitúra ékszerét ettől az ékszerészől lopta s aztán így hozta át ide? Azért jó lesz a párisi ékszerészsel összeköttetésbe lépni, még jó, hogy a czeget és a lakást a számláról leirtam. Ha következtetésem helyesek, akkor lehetséges, hogy valaki Mitchel Rózárt Franciaországból idáig azért is követhette, hogy kirabolja, miután átengedte neki a csempészet veszélyes mesterségét. Nem lehetett ez ép Thaurét? Ezen a módon aztán eljutottam ahhoz a ponthoz is, hogy Mitchel még büntényt nem követelt el és talán ép azért figyelmeztetett engem, nehogy elfeledjem? Így tehát ártatlannak tartsam? Miért mutatta akkor nekem a rubint miért mondta, hogy mennyasszonyának akarja ajándékozni? — Talán aztán elakarja lopni tőle? És ha ez megtörténik, talán a mennyasszonnyal egyet-értőleg, bizonyosan nagy láрма lesz belőle, biztosan beírják az újságba is, és evel a fogadás megész nyerve? De hogy kerül mindebbé az a faragott gomb bele? Ezt nem tudom megmagyarázni, ez homályos előttem.

Most Barnesnek Mr. Randolphot jelentették be, akinek még semmi tudomása sem volt arról, hogy Barnes a vasuti kocsiiban beszédjüket kihallgatta.

— Kérem Mr Randolph foglaljon helyet, fogadta Barnes a belépőt. Talán a gyilkosság ügyében akar velem beszélni? Randolphot egész elragadta a detektív ezen látszólagos találatkonysága.

— Ezt is tudja ön? S ha szabadna kérdenem honnét?

— Ah kérem, hát ön nem tudja, hogy mi detektív k minden tudók hírében állunk? Ezt olyan jelentőségteljes mosolylyal mondta

Barnes, mintha kerülni akart volna minden választ és Randolf ezért maga is igyekezett, hogy mielőbb tul essen ezen a kellemetlen üzleten.

— Mr. Barnes vallomás végett jöttem önhöz és — Ekkor bocsásson meg, hogy felbeszéltem s emlékeztetem arra, hogy amit ön itt nekem önkényesen beval, az ön ellen bizonyíték is lehet, feltéve, hogy valami önt gyanúsító lesz a vallomásában.

— Köszönöm, hogy figyelmeztetett, de ép a gyanukerülése végett jöttem önhöz. Az eset egyszerűen ez. És most ismertetni kezdte a fogadással összefüggő körülményeket. Barnes pedig úgy hallgatta, mintha minden szava ujság lett volna előtte, sőt még néhány jegyzetet is tett a jegyzőkönyvbe.

— Mr. Randolf ez valóban meglepő, mondta végül. De alig hihetem, hogy oly finom és művelt uri ember, mint Mr. Mitchel fogadásból, hogy csekélyebb pénzösszeget nyerhesen, ily büntenyre is reávetemedne. Ön bizonyára gondolkozott már ezen és talán talált is magyarázatot? És ha igen! sziveskedjen azt közölni velem.

— Igen szívesen mondta Randoff, si barátja tettét enyhébb szinben akarta feltüntetni, szívesen engedelmesskedett a kérésnek s örült, hogy a detektív is talán meggyőzheti: Az életben minden esetre azt lehet a legnehezebben elődönteni, ki a teljesen tiszta elméjű, ki a részben zavarodott? Szakértők azt állítják, hogy az emberek kilencztizedrésze szellemileg zavarodott. Én magam azt hiszem, hogy a szenvedélyes gyűjtők is ilyen szellemi betegek, mert ami dolgokat gyűjtenek rendszeresen más célra használják, — mint amire azok eredetileg rendeltetve vannak.

— Tehát úgy véli, hogy a ki a törvény előtt lelkibeteg, az beszámíthatatlan is?

— A beszámíthatóság felett nem mondhatok véleményi, de hiszem, hogy a gyűjtési szenvedély gyakran törvénytelenésekre is ragadhatja az illetőt. Például a levélbelyegek is egy bizonyos értéket képviselnek, de a gyűjtők, csak midőn elhasználtattak akkor vesznek és mindig jóval többet fizetnek érte, mint amennyi az eredeti értéke volt, ez pedig szerintem örültség, mivel olyanért lesz kidobva a pénz, aminek tulajdonkepen belső becebe nincs.

— Ugyanezt a festményekről is el lehet mondani. A belső értéke, mit a vászon és a festék képviselnek, az igen csekély, mégis ezer és ezer dollárokat fizetnek egyetlen festményért.

— Ez is egy neme az örültségnek, csak hogy ez csupán a gazdagabb emberek között dühönghet, bárha még sem oly ostoba szenvedély, mint aki elhasznált levélbelyegeket gyűjtöget. És ha akad oly ember, aki egy egész vagyont azért dobál ki egy képért, hogy azt házában oly helyen felakaszthassa, ahol senki emberfia nem gyönyörködhetik benne, ezt mindenesetre csak örültség nevezhetem és tarthatom. Ép ilyen az eset a drága kövekkel is?

— Hogyan a drágakövekkel? Igenis, mert a drágaköveknek is megvan a piácsi árak s helyük a világban de hogy ha valaki minden pompás követ összekuporít összeharácsol amit csak összekuporithat s csupán azért, hogy aztán azt egy pinchében elzárja, szerintem az ilyen ember is egyszerűen örül.

— És mi összefüggés van e feltevés közt és a jelen eset közt? — Igen sok Mert az én barátomnak ép az ékszerék tekintetében lóg a deszkája. Mert bármily értelmes is máskülönbén csupán egy drágakő nevéte kell előtte emliteni, már is meg van örülve s mindjárt historizálni kezd majd erről majd arról a hiresebb drága kőről még pedig hosszabbnál hosszabb historizációkat, És különösen abba van bele bolondulva, hogy ahány nagyobb értékű drága kőről csak beszél mindig tud valami bűmesetet elmesélni melyet aztán összefüggésbe hoz a követ.

— Tehát Ön úgy véli hogy barátja állandóan ilyee dolgokat forgatván szében,

könnyen hezszázokhatott oly büntény eszméjéhez mely a drága kövekkel függhetett volna össze?

— Eltalálta. Eppen ebben a bibi, hogy az ember lassan mindent megszok. Például a legtöbb ember elf gult a hullákkal szembe s borzongását nem fojthatja el. Mig az orvos, ki a hullákat megszokta, csak annyiba tekint őköt, mint a mészáros az eladásra szánt húst.

— Mr. Randolf, ön nem éprosszul okoskodik. Mert az bizony nincs kizárva, hogy barátja bármily becsületes és képzett is, gyűjtői szenvedélyében, ismerve mindama büntényeket, melyeket a drágakövek megszerzéséért elkövettek, nem csoda volna tehát, ha kísértésbe jönné s kész volna lopni, sőt gyilkolni is, hogy csak örületes szenvedélyét kielégítse, Igen, igen, ma valóban különös világot élünk.

(Folyt. köv.)

MUTATÓ TÁBLA

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, esütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírószék szóbeli kezeseket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelölhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig

A Gönczy-egyeület „otthona“ a keresk akad. palotájában

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasárponként d. e. 10-12-ig.

Postai hivatalos órák: 1. Levélpostafelvétel d. e. 8-12, d. u. 2-7 óráig. — Posta utalvány felvétel hétköznapokon d. e. 8-12, d. u. 2-5, vasárnap d. e. 9-10 negyed 12 óráig. — Csomagfelvétel hétköznapokon d. e. 8-12, d. u. 2-5, vasárnap d. e. 8-12 óráig. Posta takarékpénztári közvetítés hétköznapokon d. e. 8-12, d. u. 2-5 vasárnap d. e. 8-tól fél 12 óráig. Levélpostakidás hétköznapokon d. e. 8-12 d. u. 2-6 vasárnap (csak újságok) d. u. 4-5 óráig. Táviratok feladása márczius végéig d. e. 8-éjjel 12 óráig, április elsejétől d. e. 7-éjjel 12 óráig. A járó levelek este 7-9 óráig is felvételnek a táviróhivatalban.

Anyakönyvi hivatalos órák: Hétköznapokon: d. e. 9-12, d. u. 3-6 óráig, vasárnap és ünnepnapokon d. e. 10-12 óráig, d. u. zárva. — Házaságok kötetnek: hétfőn, szerdán és esütörtökön d. e. 9-12, d. u. 3-6 óráig. — Jelentkezési lehet kedden, pénteken és szombaton d. e. 9-12 és d. u. 3-6 óráig és vasárnap csakis a külső ségekről d. e. 10 órákor.

Márczius 26. Az EMKE műkedvelő előadása a színházban.

VASUTI MENETREND.

1896. október hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:

Table with train routes and times. Columns include destination (e.g., Budapest-felé, Nagyvárád-felé), departure time, and arrival time.

Debreczenbe érkezik.

Table with train routes and times. Columns include origin (e.g., Budapest-Nagyvárád felől, M-Sziget-Szatmár felől), arrival time, and departure time.

Budapestre érkezik:

Table with train routes and times. Columns include origin (e.g., déli 12 ó 36), arrival time, and departure time.

Nyilt-tér.

Egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer a

Ferencz József-

keserűviz,

a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintőd, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatásu.

A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntettetett ki.

Kéretik csak Ferencz József-keserűviz, nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni

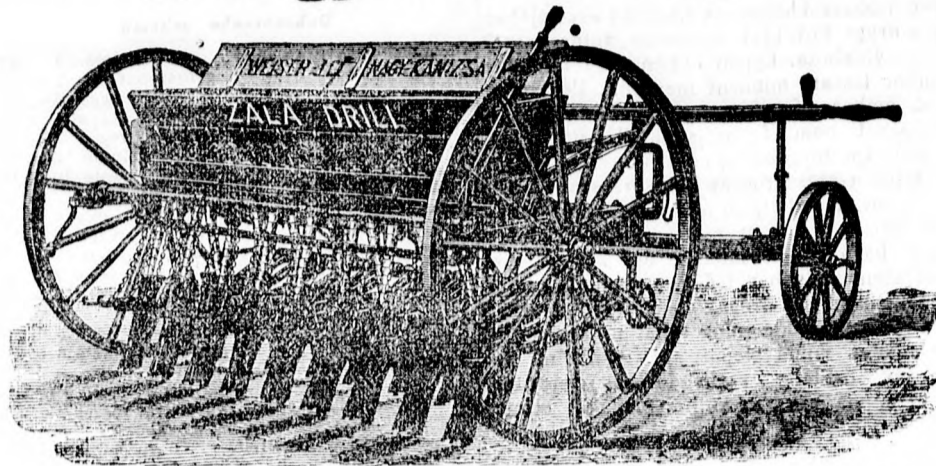
Kapható mindenütt. (Az igazgatóság Budap esten

Kitünő derék munkások

és jó varrónók állandó alkalmazást nyerhetnek Eisler Izidor nőiruha varrótermében.

Advertisement for Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Includes text describing the product's benefits and an anchor logo.

A legjobb vetőgép a „Zala-Drill“

bizonyítják ezt a hozzám sok számmal beérkezett elismerő nyilatkozatok, melyek eredetiben megtekinthetők. — Ezen **vetőgépek**, valamint minden egyéb

gazdasági eszközök, Sack-féle egyes és kettős ekék raktáramban kaphatók.

Előnyös fizetési feltételek.

A t. gazdaközönség szives pártfogását kérve Kiváló tisztelettel

KLEIN JAKAB

Weiser J. C. gazdasági gépgyár
képviselője, Debreczenben.

Raktár főpiacz Szikszay-ház (a nagytőzsde udvarán.)

Eredeti amerikai varrógépek.

JÓL ÉS OLCSON

csak az vásárol, ki a gépek, minőségére fekteti a fősúlyt. Felbivjuk a t. vevők figyelmét

DEUTSCH EDE

DEBRECZEN, dr. Tihanyi-ház

varrógép és kerékpár raktárára,

ki a világhírű Pfaff Singer varró-gépeket gyári áron és kedvező fizetési feltételek mellett árusítja.

Angol és német kerékpár

legnagyobb raktára

Tanítás a kerékpár iskolában díjmentesen történik.

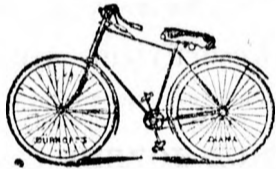
Mindenféle varrógép- és bicikli részek

legolcsóbban kaphatók.

ELSŐ R. VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁR JAVÍTÓ ÉS NICLIROZÓ MŰHELY.

Varrógép- és kerékpár raktár.

Niclirozó (Galvanizáló) műhely.

10 évi jótállás.

A gazdaság körébe vágó rendkívül fontos találmány a

Baromfi dög ellen

eddig minden esetben meglepő jónak bizonyult, s csakis általam készített

„Veritas“

gyógyszer, melyet lelkiismeretesen ajánlok a szárnyas aprószág közt pusztító betegségek ellen

Egy adag 50 állatra 70 kr. — 100 drbra 1 frt 30 kr.

Használati utasítás mellékelve!

Ajánlom továbbá a felülcen népszerűvé vált és hatásában még a külföldi hasonló gyógyszereket is felülmúló

„KORONA“ szesz

készítményemet, mely nélkülözhetetlen házi szer a köszvény, csúsz, szaggasztás és csontfájdalmak megszüntetésére.

1 üveg 50 kr.

Megrendelhető utánvétellel, egyedül a készítőnél

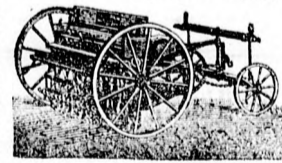
RBMEY DEZSŐ gyógyszerésznél

Türkevén (Jász-Nagy-Kun-Szolnok m.)

A gazdaközönség érdeke!

a gépvásárlásnál kellő óvatossággal lenni.

Rendkívül előnyös összeköttetéseinknél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legkitűnőbb

vetőgépeket,
ekéket

és egyéb gazdasági czikkeket

bámulatos olcsó ár és igen kedvező feltételek mellett bocsáthatjuk a m. t. gazdaközönség rendelkezésére.

Kérjük tehát a gazdaközönséget

mezőgazdasági gépeket
és műszaki szerszámokat

nagy raktárukból beszerezni.

Gépjavitó műhelyünkben igen kitűnő munkások vannak alkalmazva.

Teljes Tisztelettel

SCHERZ és KRAMMER

Debreczen, N.-Várad-utca 2085.

Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat főügynöksége.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben főpostával szemben.